

Nest-Sotra United – mer enn et fotballag

Intervju med Tove Iren Vindenes

Nest-Sotra United er plukket ut til å delta i Special Olympic 2011. Special Olympics er verden største idrettsarrangement i 2011. Sommer lekene avholdes i Aten fra 25. juni–4. juli, og samler 7500 deltakere fra 185 land som skal konkurrere i 22 ulike idretter.

Tekst: Sølvi Linde

Tove Iren Vindenes har i sitt mangeårige engasjement i fotballen, både som trener og leder, vært opptatt av å gi et fotballtilbud til alle. Der hvor jentefotball tidligere tok det meste av hennes tid, er fokuset i dag på fotball for funksjonshemmede. I 2007 startet hun fotballaget Nest-Sotra United. Tove Iren er leder for Inkluderingsutvalget for funksjonshemmede i Hordaland Fotballkrets (HFK), hvor hun bl.a. er med å utvikle Stjerneserien (et serietilbud for funksjonshemmede). Hun er også medlem av faggruppen for funksjonshemmede i Norges Fotballforbund (NFF), og en stolt Fair Play instruktør for HFK. Rapport har snakket med henne om laget, om hvilken betydning det å spille fotball kan ha og om å delta i Special Olympics.

Nest-Sotra United på Landsturnering i 2010.

Foto: Tove Iren Vindenes.

Harald Indrebø i mål, og i nydelig bevegelse United-spiller Heidi Rønning.
Fotograf Åge Augustson står for blinkskuddet.

Fortell litt om Nest Sotra United:

Nest-Sotra United er et fotballag i Nest-Sotra Fotball. Laget drives i samarbeid med Fjell, Sund og Øygarden kommune. Laget ble opprettet på bakgrunn av «Fotball for alle»- målsetningen til NFF. Det var en erkjennelse av at klubben ikke hadde et tilbud til de som falt utenfor «ordinære» lag. Dermed var også rammen for hvem som kunne delta på United lagt. United skulle være, og er, et lag for de som av ulike grunner ikke «passer inn» på ordinære lag.

Laget består i dag av 24 spillere i alderen 14–42 år, både gutter og jenter. Laget trener en gang i uken, og deltar i HFK sin Stjerneserien, der de har vært med siden 2007. Laget har tross sin unge alder erfaring fra store turneringer. De har deltatt i Norway Cup både i 2008 og 2009, og i 2010 deltok laget i Landsturneringen i Bergen. Special Olympics blir uansett et høydepunkt og en opplevelse spillerne sent vil glemme...

Hva tenker du er det viktigste Nest-Sotra United kan bidra med?

Fysisk aktivitet og deltakelse i idrett er i seg selv helsefremmende og kan være en viktig arena for glede, fellesskap, og mestring. I tillegg fungerer idretten som en sosial møteplass og en viktig sosialiseringarena. Helsefremmende betyr altså ikke bare bedring av fysisk helse, men også bedre trivsel i et lokalmiljø. Nest-Sotra United er et lag som viser hvordan fotballbanen kan være en arena for helsefremmende arbeid i lokalsamfunnet. Deltakelse i et hverdagsfellesskap, som

et idrettslag er, kan være utgangspunkt for en bedre tilværelse. Mange mennesker med nedsatt funksjonsevne møter fortsatt samfunnsskapt barriere som hindrer mulighet til aktivitet og deltakelse. På United får spillerne anledning til å inngå i et nettverk og i en større sammenheng som kan påvirke identitet og selvbilde. Menneske har godt av å høre til et sted eller i en gruppe, denne tilhørigheten til laget og klubben får spillerne på United. I tillegg er den inngangsporten til et større fellesskap; den store fotballfamilien.

På et fotballag er det viktig at alle bidra, trekker samme vei, hvordan tilrettelegger dere for det?

Nest-Sotra United er et tilrettelagt fotballtilbud for mennesker med ulike funksjonshemminger. Lagets trenere og lagleder har en relasjonell forståelse av funksjonshemming, og ser det som sin oppgave å tilrettelegge omgivelsene slik at alle blir fullverdige deltakere og fyller en viktig funksjon på laget. Vurderingen av de fysiske og sosiale krav som stilles til den enkelte spiller, gjøres ut fra den enkeltes forutsetninger og evner. Det er derfor ikke uten utfordringer å gi tilbud til spillere med nedsatt funksjonsevne fordi det ofte dreier seg om personer med svært ulikt utgangspunkt.

Vi opplever ofte at jo svakere en spiller er både fysisk og gjerne kognitivt, jo færre forventninger knyttes til spillerens ferdigheter. Og i samhandling med «sterkere» spillere blir deres begrensninger veldig synlige. Selv den beste 3. divisjons spiller vil fremstå som mangelfull på et Tippeliga

lag. Det handler altså om å få utvikle seg på et nivå man mestrer. Et virkemiddel på trening og i kamp er at vi deler oss inn i grupper ut fra det vi kaller *tempo*, forskjeller, eller det andre ville kalt for ferdigheter. Igjen og igjen ser vi at de samme fotballferdigheter og fotballforståelse utvikles, blant alle våre spillere, men i ulikt tempo. Det å delta handler med andre ord ikke bare om å ha lik drakt som medspillerne, men om å være en fullverdig spiller både sportslig og sosialt.

Det betyr at alle som spiller her har viktige roller. Hvordan ser du at dette kommer til uttrykk?

Det å spille fotball er velsignet normalt. Det er veldig mange barn og unge som vokser opp med fotball, det gir en slags samhörighet med samfunnet for øvrig. Det er en aktivitet som har plass i folks bevissthet. Fotballen trekker inn mot et inkluderende fellesskap som mange i samfunnet er opptatt av. Det gir en identitet å være fotballspiller, å være del av et lag. Det sier noe om mennesket. En spiller på laget viser nettopp dette. Da han begynte på laget var han opptatt av sin rolle i bofellesskapet, der han anser seg selv som en ansatt. Han benyttet enhver anledning på trening og kamp til å understreke at han jobbet i bofellesskapet. Nå, to år etter, er det lenge siden jeg kan huske han fortelle om «jobben», men i stede omtaler seg selv som lagets keeper, og som en god lagkamerat, spesielt ovenfor en nær venn han har fått på laget.

En annen spiller var lenge med på laget uten å gjøre seg gjeldene på banen. Spilleren var tidligere plaget av angst. Det

kom til uttrykk under spillet, der var han redd for å gå i taklinger og bli truffet av et hardt skudd. Høsten 2009 løsnet det skikkelig i kamp, og spilleren stod frem som den mest verdifulle i kampen. Både fotballferdigheten og fotballforståelsen ble synlig. Det ble et rørende møte mellom spilleren og treneren etter kampen. Det har i ettertid gitt spilleren en ny identitet og rolle som en viktig del av laget.

På laget opplever spillerne å være del av noe som er større en seg selv, de er en del av det hele. Det er spesielt viktig for menneske som har opplevde mange tap og kommet til kort på mange andre arenaer. På United tilpasses kravene til den enkelt slik at alle får opplevelsen av mestring. Det kan være at vi differensiere lagene i spill situasjoner, eller at en spiller må ta ansvar for andre på laget, mens andre ganger blir den samme personen tatt vare på av andre. Det er som på ethvert fotballag. Å være med på laget har betydning på flere plan. En av spillerne identifiserer seg med A-laget, og følger A-laget på alle hjemmekamper, da har han ansvar for stadion uret og å sette brus i garderoben til «gutta». A-lag spillerne er flink til å inkludere han, og han føler som en av «gutta». Det har gitt han en identitet som en trofast supporter, en av gutta. Han har i tillegg vært klubbdommer for barnelag i fjorårets sesong, samt deltatt på flere dugnader i regi av klubben. Han er en viktig person for klubben. Det har gitt han verdi. Fotballen blir en arena hvor han kan utvikle sin identitet.

De fleste spillerne har ingen tidligere erfaring med lagidrett, de har aldri passet inn, da kravene var for høye. Men en av

Landsturneringen 2010. United-spiller Harald Indrebø (i grønt) har ikke tenkt å gi seg.

Foto: Bjørn Åge Augustson.

spillerne var med på smågutt og guttelaget før han gikk over for fullt til Nest-Sotra United. Tempoet på det ordinære laget ble etter hvert for høyt og resultatfokuset til trenere gjorde at han til slutt nesten ikke fikk spilletid. Han følte seg lite verdsatt, og sluttet. Det viser hvor viktig det er for spillerne å være med på en arena der de faktisk får være med! På fotballbanen og på laget er de først og fremst en fotballspiller og ikke en diagnose. Det er ingen diagnose kriteriet for å være med på laget. Å lage slike kriterier ville være å ekskludere noen, det ville være som å slå seg selv i hode, å starte et inkluderende fotballag for dernest å ekskludere spillere.

Hvilken tanker har du gjort deg om betydningen av deltagelse også utenfor banen?

Fotballaget gir et sosialt miljø som strekker seg utenfor fotballbanen. En av spillerne fyller i år 40 år, og hele laget er invitert i selskap. Flere av spilleren snakker mye om selskapet, og en har bestemt seg for å opptre med Elvis kostymet sitt. Gjennom fotballen får de mulighet til å utvide sitt nettverk. To av spillerne på laget er et godt eksempel på nettopp det. De treffes i dag på fritiden, og er gode venner. De har utvidet sitt nettverk også utenfor fotballbanen.

Det at fotballen får en betydning lagt utover det som skjer på fotballtreningene har vi sett mange ganger. Eksempelvis han som i starten var engstelig for ballen, og redd for å stå alene på bane eller sammen med en gruppe spillere. Han ville helst ha blikkontakt med ledsageren sin og ble urolig dersom hun ikke var der. I dag er

han trygg i gruppen, står gjerne alene eller midt i gruppen og er en del av fellesskapet. Han er ikke like redd for ballen lenger og involverer seg i spillet. Familien forteller at etter at han begynte på fotball går han alene til dagsenteret. Det viser at livet henger sammen, og hva vi gjør på en arena påvirker en annen arena.

Er det nødvendig med tilrettelegging utenfor banen for at trening og kamper skal kunne gjennomføres?

Et tilrettelagt tilbud krever resurser. Laget drives i samarbeid med Fjell, Sund og Øygarden kommune. To av kommune er og arbeidsgiver for tre av lagets fire trenere, de er ansatt som fritidsassistenter, den fjerde treneren er engasjert av klubben. Denne forankringen i kommunen er viktig for å skape kontinuitet i tilbudet, da det fører til mer forpliktende og langvarige engasjement av trenere. Men det sier også hvilke ansvar kommunen har for spilleren.

Skal en trene og spille kamper må en komme seg dit det foregår. Vi ser at det kan være en barriere, spesielt for de som bor i bofellesskap. Det er viktig at idrettslaget samarbeider med kommunen om transport til og fra trening og kamp. United spilleren kommer på trening enten på egen hånd, kjørt av foreldre, hentet av en fritidsassistent eller kjørt av personal i bofellesskap. Disse løsningene er en forutsetning for å kunne drive tilbudet.

Hvordan ble dere de heldige som fikk reise til OL?

I november 2010 inviterte NFF alle lag for funksjonshemmede i Norge (80) til å søke om å få representere Norge under Special

Olympic i Aten 2011. Kriteriene som ble satt var alder (det burde være en overvekt av yngre spillere), kjønn (begge kjønn skulle være representert), geografi (lag utenfor østlandsområdet ville bli prioritert), fair play (holdninger på og utenfor banen) og rapportering. Sammen med klubben sendte Nest-Sotra United inn en 14 siders søknad, hvor det ikke var noe som helst tvil om at motivasjonen var tilstedet. 3. januar 2011 fikk vi den gledelige meldingen om at United var tatt ut til å representere Norge under sommer lekene.

Skåren i gleden var reglene til Special Olympics som sier at bare 11 spillere og 4 ledere får reise. Nest-Sotra United består av 24 spillere. Det å skulle velge ut 11 spillere var i seg selv tøft – men å la 13 spillere være hjemme ble for vanskelig for oss i trenergruppen. Derfor har vi startet en prosess med å samle inn penger slik at resten av spillerne kan ta del i denne fantastiske opplevelsen som tilskuere.

Hvordan planlegger dere nå framover mot sommeren?

Prosjektet «Nest-Sotra United til OL i Aten» har tatt det meste av tiden til trenere og leder rundt laget. Men med god hjelp av

kommunene, næringslivet i regionen og frivillig arbeid, har vi langt på vei fått på plass de økonomiske rammene det krever å kunne sende hele laget til Aten.

Mye tyder på at det blir en liten økning i antall treninger inn mot sommer lekene. Den viktigste forberedelsen til turen vil nok allikevel være det mentale. 16 dager under den greske solen kan tære på den beste atlet, og når en i tillegg representere Norge hviler det et enda større ansvar på spillerne. Trenergruppen er i midlertidig ikke i tvil om at spillerne vil være gode ambasadører for både landet og idretten.

Det er sikkert et overflødig spørsmål, men gleder spillerne seg?

At spillerne gleder seg er tydelig. De stiller høyere krav til seg selv på banen, og oppmøte på trening hittil i år har vært upåklagelig. En spiller hadde med seg blomsterbuketter til trenerne som takk for OL deltakelse. En annen spiller gav treneren en liten bok som het; Du er enestående. I kortet som fulgte med stod det; «Jippy, vi skal til OL»!

Vil du vite mer om Nest-Sotra United og OL deltakelse? Se nettsiden www.nestsotraunited.no ● ● ●